

Zvyšování výpočetního výkonu mikropočítačů

ZVYŠOVÁNÍ VÝPOČETNÍHO VÝKONU PROCESORŮ

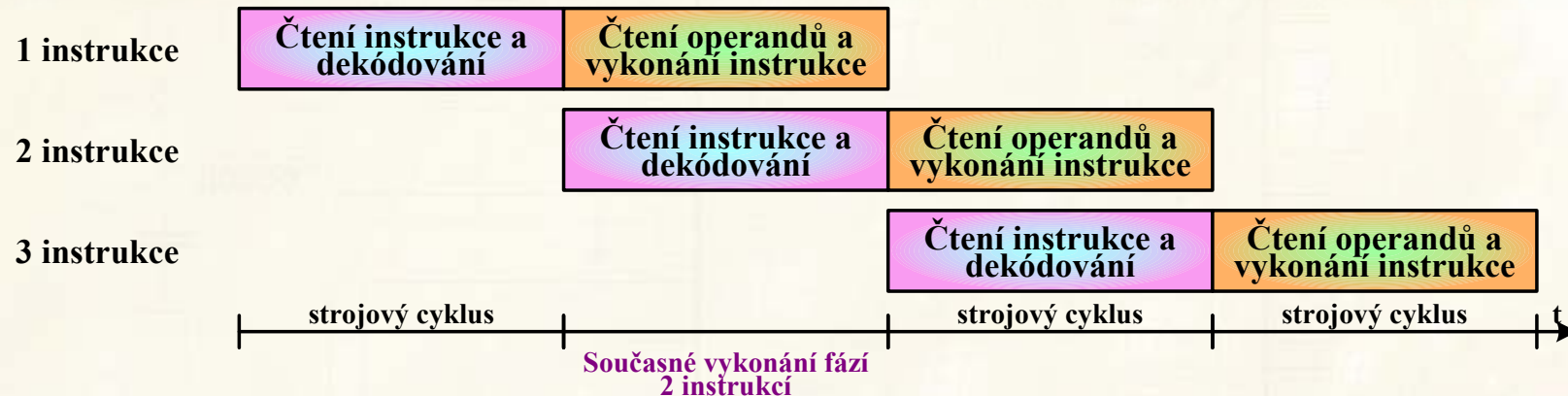
- ❖ **Oblast technologie** (maximalizace hodinového kmitočtu). Předpokládané odhady (bipolární Si - 800MHz, CMOS – 3,3GHz).
- ❖ **Oblast architektury procesoru** - paralelizace procesů a zpracování jednotlivých instrukcí.
 - o **Překrývání instrukcí** „pipeline“ (segmentace zpracování instrukcí)
 - o **Zvětšování počtu** paralelně pracujících **jednotek super-skalární** architektury – řazení instrukcí zajišťuje obvodově řadič procesoru (např. PC).
 - o **Paralelizace instrukcí** (architektura **VLIW**) – řazení současně zpracovávaných instrukcí zajišťuje programátor nebo překladač (signálové procesory).
 - o **Paralelně řazené** segmentované aritmetické jednotky tzv. superscalar super-pipelining (Alpha, P4).
 - o **Paralelizace** založená na zvětšování **počtu jader** (multi-core).
- ❖ **Paralelizace uplatňovaná na zpracovávaná data nebo instrukce.**

Segmentace instrukce do překrývajících se fází byla přirozeným vyústěním snahy o zvyšování výpočetního výkonu. Zahájen u 8051 (1980) částečným překrýváním instrukcím.

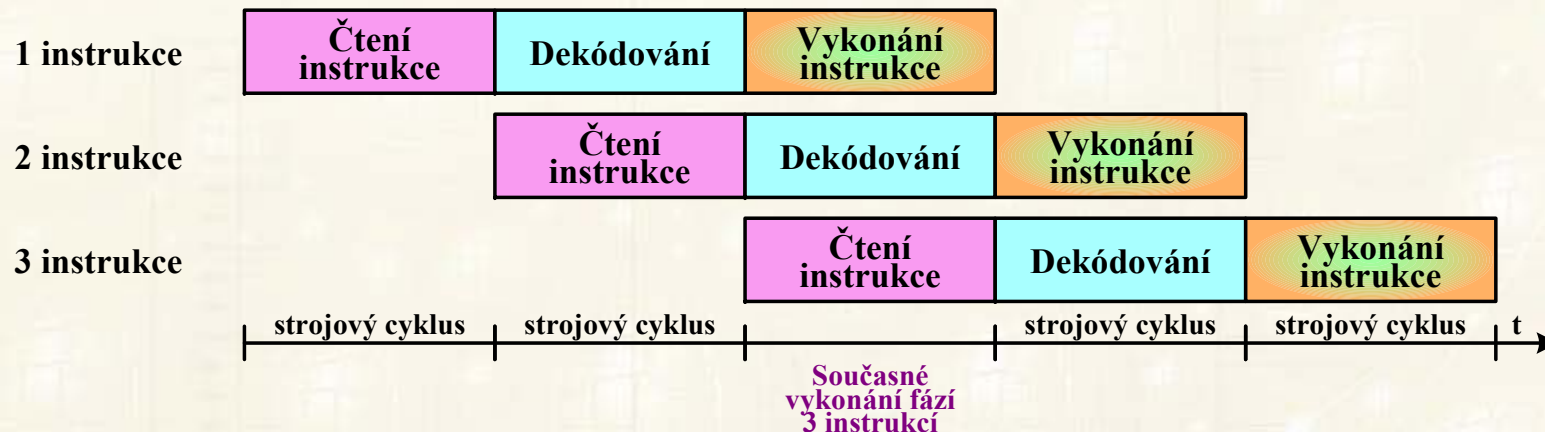
- o Segmentovaná aritmetická jednotka nebo celý procesor má instrukce rozděleny na dvě nebo více částí.
- o Výsledky fáze se ukládají do vyrovnávací paměti, z které si je v dalším strojovém cyklu přebírá ke zpracování další segment.
- o Jsou-li **všechny segmenty naplněny**, pak každý strojový cyklus je **jedna instrukce dokončena**.
- o Konfigurace se označuje „**pipeline**“ nebo „Princip sdílení času“.
- o „superpipeline“ počet fází >4 . Pro počet fází > 3 se komplikuje obsluha operační paměti a větvení programu.
- o U jednočipových (8-bitových) μP maximálně 2 fáze.
- o Je-li v procesoru více stupňový „pipeline“ $\Rightarrow$ co s načtenými instrukcemi, které nemají být vykonány (podmíněné větvení a návrat, nepodmíněný skok, atd.) $\Rightarrow$ instrukce **NOP**, **zpožděné instrukce**, **podmíněně vykonávané instrukce**

ZVYŠOVÁNÍ VÝPOČETNÍHO VÝKONU PROCESORŮ

- o Procesory AVR využívají 2 fázový pipeline. Čtení instrukce a její dekódování $\Rightarrow$ Čtení operandů a vykonání instrukce

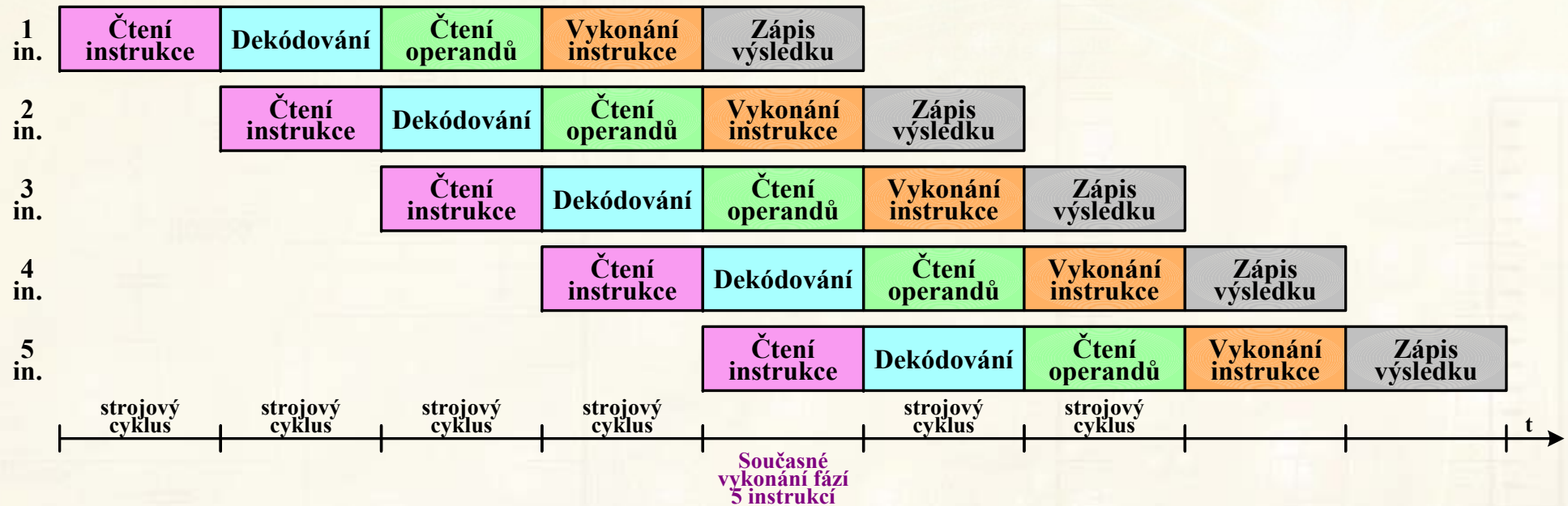

- o Procesory Cortex-M3 používají 3-fázový pipeline pro vykonání instrukcí. Čtení instrukce (Fetch) $\Rightarrow$ Dekódování instrukce $\Rightarrow$ Čtení operandů a vykonání

ZVYŠOVÁNÍ VÝPOČETNÍHO VÝKONU PROCESORŮ

- o Procesory ARM9 využívají 5 fázový pipeline

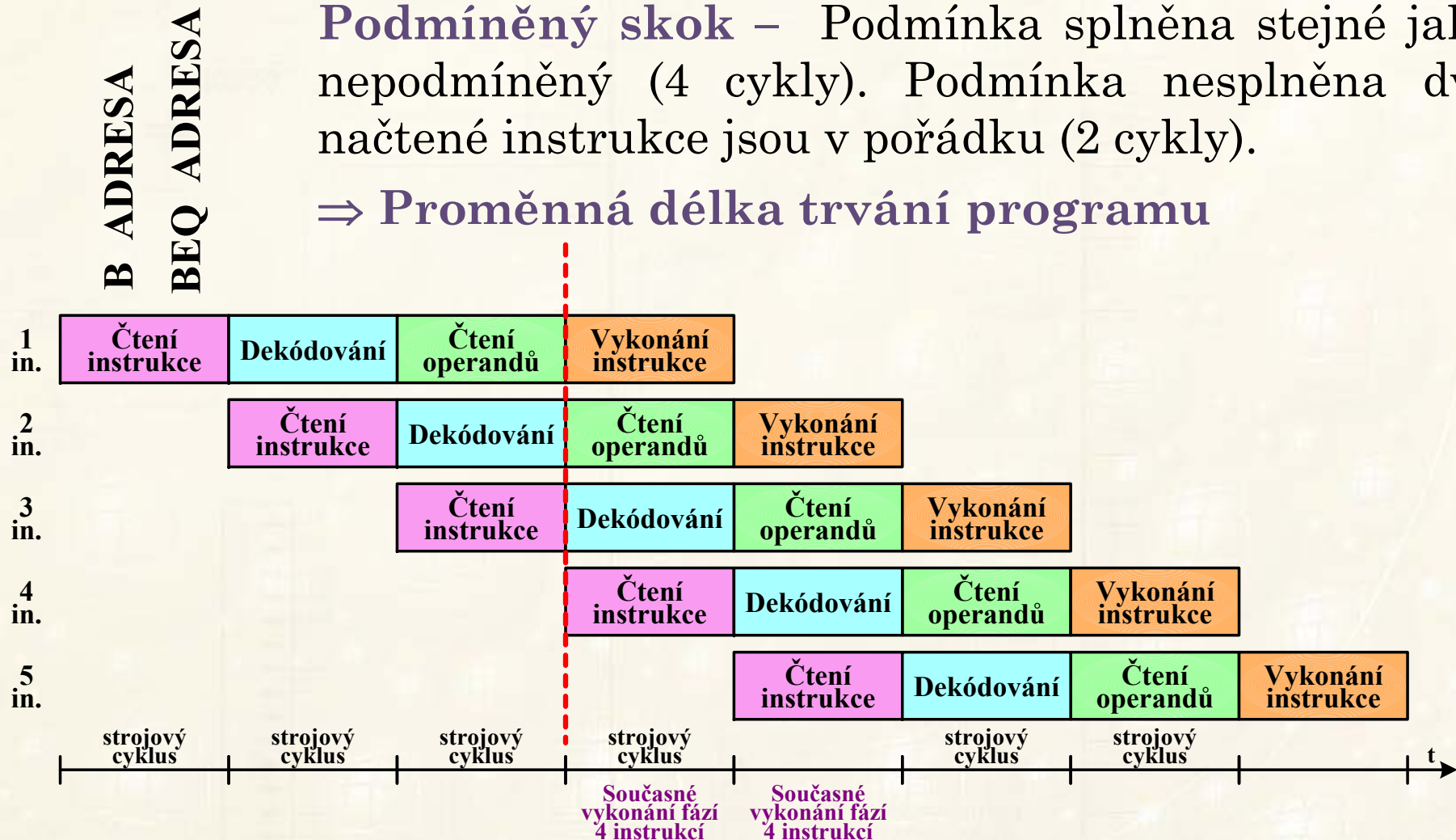
- o U běžných signálových procesorů se pipeline pohybuje v rozmezí $3 \div 6$
- o U signálových procesorů (VLIW) s instrukčním cyklem (0,87ns až 3ns) jsou časově kritické přístupy i do paměťových prostorů, které se rozkládají do dalších fází.
Např. TMS320C6416 (příprava adresy $\Rightarrow$ přenos adresy po sběrnici $\Rightarrow$ vybavení obsahu paměti $\Rightarrow$ přenos dat po sběrnici). Díky tomu se pipeline prodlužuje na 7 fázový.
Výsledky některých vykonaných instrukcí nejsou ihned k dispozici $\Rightarrow$ pipeline je skrytě 11 fázový.

DOPADY SEGMENTACE INSTRUKCÍ

Nepodmíněný skok – Před vykonáním instrukce jsou načteny další dvě instrukce, které se nemají vykonávat ⇒ **zrušení pomocí instrukce NOP**

Podmíněný skok – Podmínka splněna stejně jako nepodmíněný (4 cykly). Podmínka nesplněna dvě načtené instrukce jsou v pořádku (2 cykly).

⇒ **Proměnná délka trvání programu**

ŘEŠENÍ PROMĚNNÉ DÉLKY PROGRAMU

Instrukce podmíněného vykonání jedné a více instrukcí.

ARM - Instrukce IT zpracování typu If – Than

Syntaxe **IT{ x { z { y } } } *cond***

x - podmíněný přepínač pro **druhou** instrukci v **IT bloku**

y - podmíněný přepínač pro **třetí** instrukci v **IT bloku**

z - podmíněný přepínač pro **čtvrtou** instrukci v **IT bloku**

IF podmínka splněna pak (**Than**) se instrukce **provede**

IT nejkratší blok podmínka a jedna – podmíněně vykoná instrukce
když **podmínka není** splněna, **instrukce se nevykoná**, (resp.
provede **NOP**)

IT EQ Zápis pro překladač

ITTTT - **If podmínka Than** (až max. 4 instrukce)

ITTEE - **E – ELSE** vykonat, když podmínka není splněna

První podmínka musí být **vždy T** (splněno), další **T** nebo **E**

Možnosti, **IT, ITT, ITTT, ITEE, ITTTE, ITEEE, ITE**, a další....)

(**nejdříve** podmínky **T**, **pak** podmínky **E** do počtu 4)

ŘEŠENÍ PROMĚNNÉ DÉLKY PROGRAMU

CMP R0, R1 ; pro nastavení příznaku Z

ITTEE EQ ; blok IT a definice podmínky - testovaný příznak

první *dvě* inst.- **T T** pro podmínku **EQ** tedy **Z=1** splněnou,
další *dvě* inst. **E E** pro nesplnění **podmínky EQ** tedy **NE - Z=0**

ADDEQ R3, R4, R5 *k instrukci se musí dopsat daná podmínka*

ASREQ R3, R3, #1

ADDNE R3, R6, R7

ASRNE R3, R3, #1

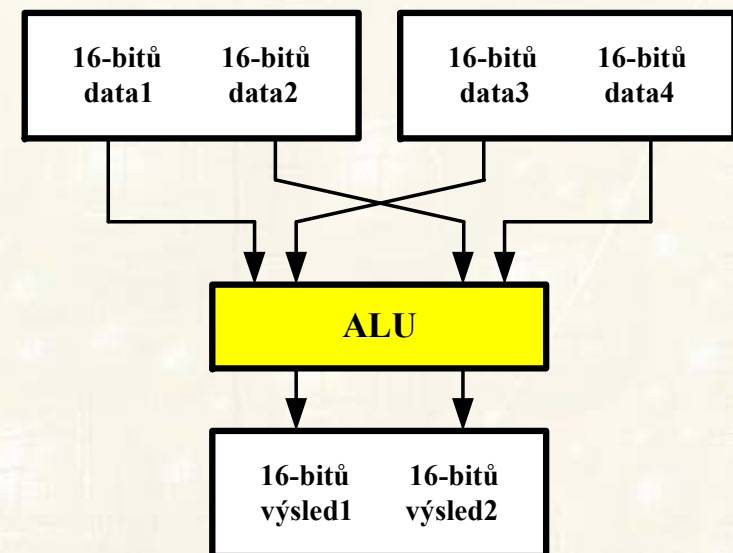
Musí být vůči sobě *opačné podmínky* instrukcí **EQ** a opak **NE**
(test na **příznak Z**)

Nastavení **příznaku** jednou instrukcí v **bloku ITTEE** neovlivní
vykonání další instrukce v bloku - rozhodující je **stav příznaku**
na **vstupu** do IT bloku.

SIMD (Single Instruction stream, Multiple Data stream) je podpůrný prostředek využívaný od 90 let. m.s. ke zvýšení výpočetního výkonu procesorů MMX (PC) a u signálových procesorů. SIMD je systém zpracovávající několik datových toků jedním programem.

- o Operandy **jedné instrukce** vzniknou sloučením nezávislých dat do jednoho delšího datového slova
- o Výkonná jednotka je rozdělena na dvě nebo více částí.
- o Jedna instrukce provede stejnou operaci (např. sčítání, násobení) se dvěma nebo více nezávislými hodnotami.
- o **Efektivnost skládání slov ?**
- o Využití např. Viterbiho algoritmus, Zpracování radarových dat

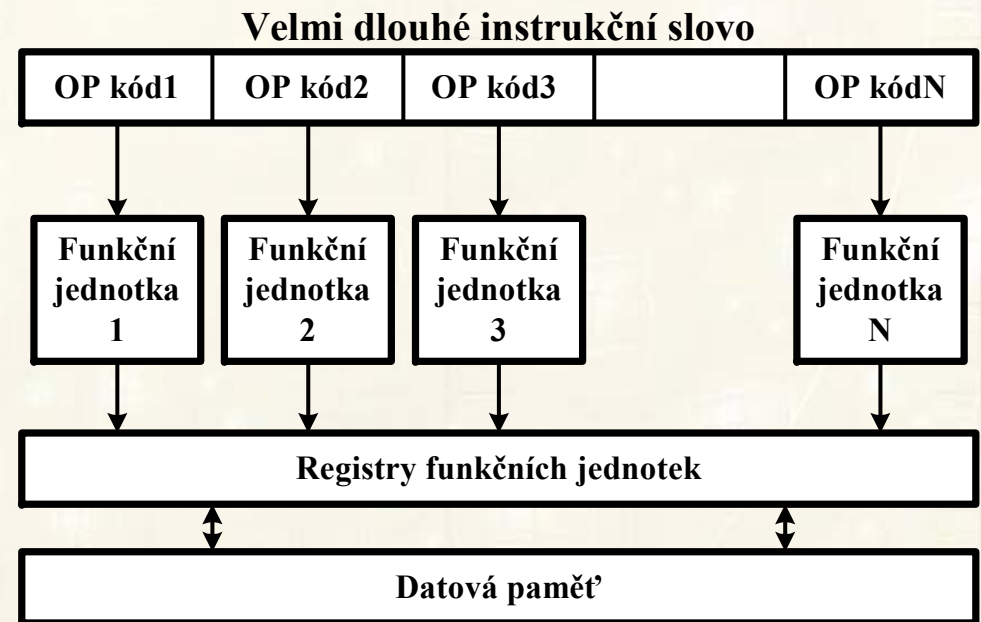
$\text{výsled1} = \text{data1} + \text{data3}$
 $\text{výsled2} = \text{data2} + \text{data4}$

MIMD (Multiple Instruction stream, Multiple Data stream)

Obecný typ paralelního systému zpracovávajícího několik datových toků samostatnými jednotkami, z nichž každá realizuje samostatný program.

- o Standardní multiprocessorové systémy
 - Složené z **několika procesorů**
 - Integrované do čipu (pole procesorů TMS320C8x, AD14060, atd.).
- o **VLIW (Very Large Instruction Word)** a jeho modifikace. V procesoru je integrováno více **aritmetických jednotek** schopných zpracovat samostatně instrukci.

Signálové procesory

- ❖ 1979 – první signálový procesor I2920 (Intel) $\Rightarrow$ malé kapacity pamětí, integrovaný A/D a D/A převodník, bez násobičky a možnosti připojení externích pamětí. Neušel se.
- ❖ Nový možný směr vývoje, na který navázaly firmy TI, Analog Device, NEC.
- ❖ Nyní používány pro číslicové zpracování signálu a obrazu, tak i pro obecné logické řízení a regulaci.
- ❖ **Architektura** a instrukční soubor optimalizován na rychlou realizaci **násobení, sčítání (akumulace) a posunu**

Konvoluce	$y_n = \frac{1}{N} \sum_{i=0}^{N-1} x_i \cdot x_{n+i}$	Filtrace	$y_n = \sum_{i=0}^M a_i \cdot x_{n-i} - \sum_{i=1}^L b_i \cdot y_{n-i}$
Diskrétní transformace	$X_k = \sum_{i=0}^{M-1} x_i \cdot W^{ik}$	Korelace	$y_n = \sum_{i=0}^{M-1} h_i \cdot x_{n-i}$

$$y_n = \sum_{i=0}^{M-1} h_i \cdot x_{n-i}$$

Realizace výpočtu na běžném procesoru

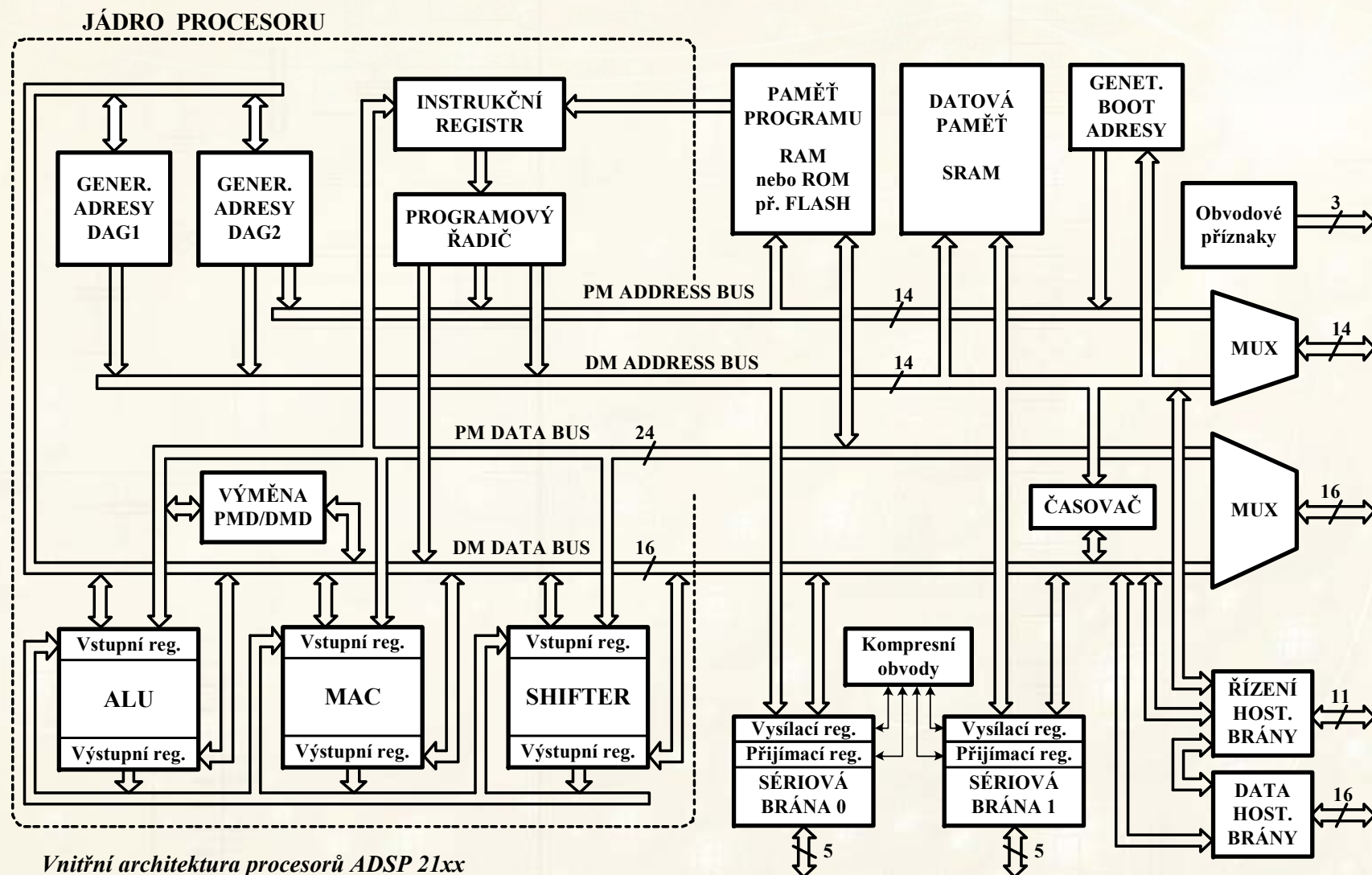
aC=Adr h_0 , aD=Adr x_0 , počítadlo=M , Y=0
 opak C=(aC); D=(aD); ; Vzorek x_n a h_i do registrů násobičky
 Z= C*D; ; Součin x_n a h_i
 Y=Y+Z; ; Přičtení součinu (více bitů a instrukcí)
 aC++; aD++; ; Adresy na novou konstantu a data
 M=M-1; ; Zmenšení počítadla
 if (M!=0) goto opak ; výpočet M součinů

Realizace výpočtu na procesoru ARM

opakvys LDRH R4,[R1],#2 ; Vzorek x_n do R4, R1=R1+2 (16bitů)
 LDR R5,[R2],#4 ; Koeficient do R5, R1=R1+4 (32bitů)
 MLA R3, R4, R5, R3 ; Součin a přičtení k R3
 SUB R6, #1 ; Zmenšení počítadla
 CBZ R6, opakvys

- ❖ **Realizace** součinu, součtu, adresování nových operandů a počítadla opakování v jednom strojovém cyklu.
- ❖ **Modifikovaná** harvardská struktura s odděleným programovým a datovým prostorem.
- ❖ **Rozšířený střadač** = počet bitů součinu operandů + 8 bitů
- ❖ **Současná manipulace** se dvěma nebo více operandy.
- ❖ Výpočetní výkon zvyšován technologií a zřetězením instrukcí **„pipeline“** princip „sdílení času“ (dnes 2 až 7 (skrytě 12)).
- ❖ V současné době opět nejvýkonnější procesory, ačkoliv pracují na kmitočtu 3x nižším, než procesory PC.

ARCHITEKTURA BĚŽNÉHO SIGNÁLOVÉHO PROCESORU

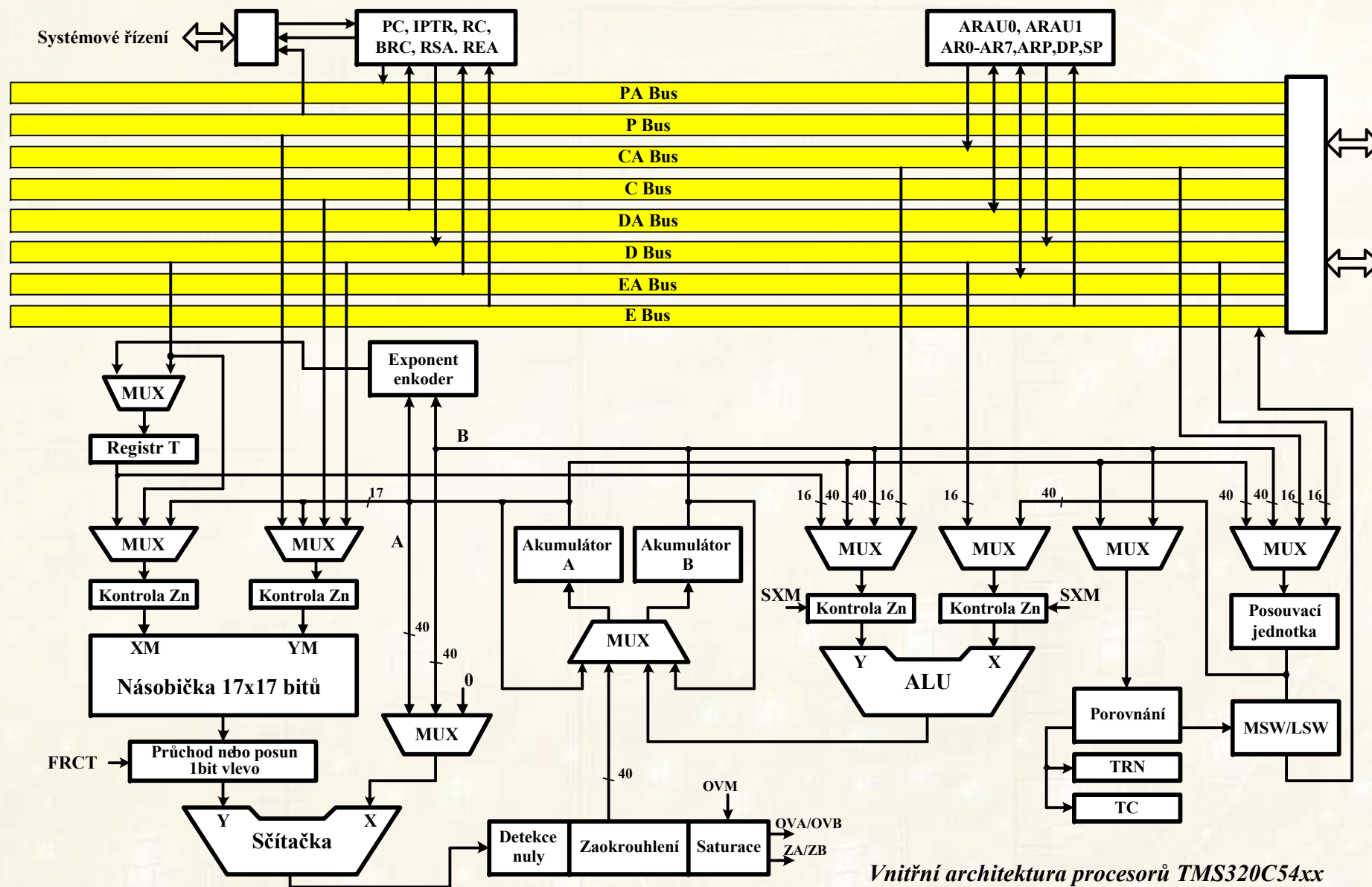

Adresovací módy generátorů adres signálových procesorů str 445 až 450

FILTR FIR - ALGEBRAICKÝ ASSEMBLER, KRUHOVÉ ADRESOVÁNÍ

I0=data;	{ Nastavení ukazatele na data}
L0=LENGTH(data);	{ Nastavení délky zásobníku}
M0=1; M1=0; M2=-1; M4=1;	{ Nastavení modifikačních registrů}
I4=coef; L4= LENGTH(coef);	{ Nastavení ukazatele a délky zásobníku}
CNTR=taps-1;	{ Nastavení počtu opakování cyklu}
MR=0, MX0=DM(I0,M0), MY0=PM(I4,M4);	{ Nulování střadače MR, načtení vzorku dat a konstanty}
DO sop UNTIL CE;	{ Spuštění cyklu po návěští sop}
sop: MR=MR+MX0*MY0(SS), MX0=DM(I0,M0), MY0=PM(I4,M4);	
{ Násobení (se znaménky), sčítání a načtení nových dat a konstanty}	
MR=MR+MX0*MY0(RND);	{ Poslední součin, součet a zaokrouhlení}
IF MV SAT MR;	{ Test overflow a případná saturace}
dm(ad_out)=MR1;	{ Uložení bitů 31÷16 MAC do D/A}
AX0=dm(ad_in);	{ Uložení nového vzorku vstup. signálu}
dm(I0,M0)=AX0;	{ Uložení nového vzorku do paměti a přesun ukazatele na nejstarší vzorek x(n-M+2)}

ARCHITEKTURA BĚŽNÉHO SIGNÁLOVÉHO PROCESORU

SIGNÁLOVÉ PROCESORY – FILTRACE _ ASSEMBLER

STM #COEF+4, AR3	; Nastavení ukazatele AR4 na koeficient B(M-1)
STM # X+49, AR2	; Nastavení ukazatele dat na nejstarší vzorek
STM # -1,AR0	; Ukazatele se budou zmenšovat o hodnotu 1
STM # 50, BK	; Nastavení délky kruhových zásobníků
SSBX FRCT	; Zpracovávané hodnoty jsou ve formátu Fraction
	; Součin bude posunut o jednu pozici doleva

FIR:

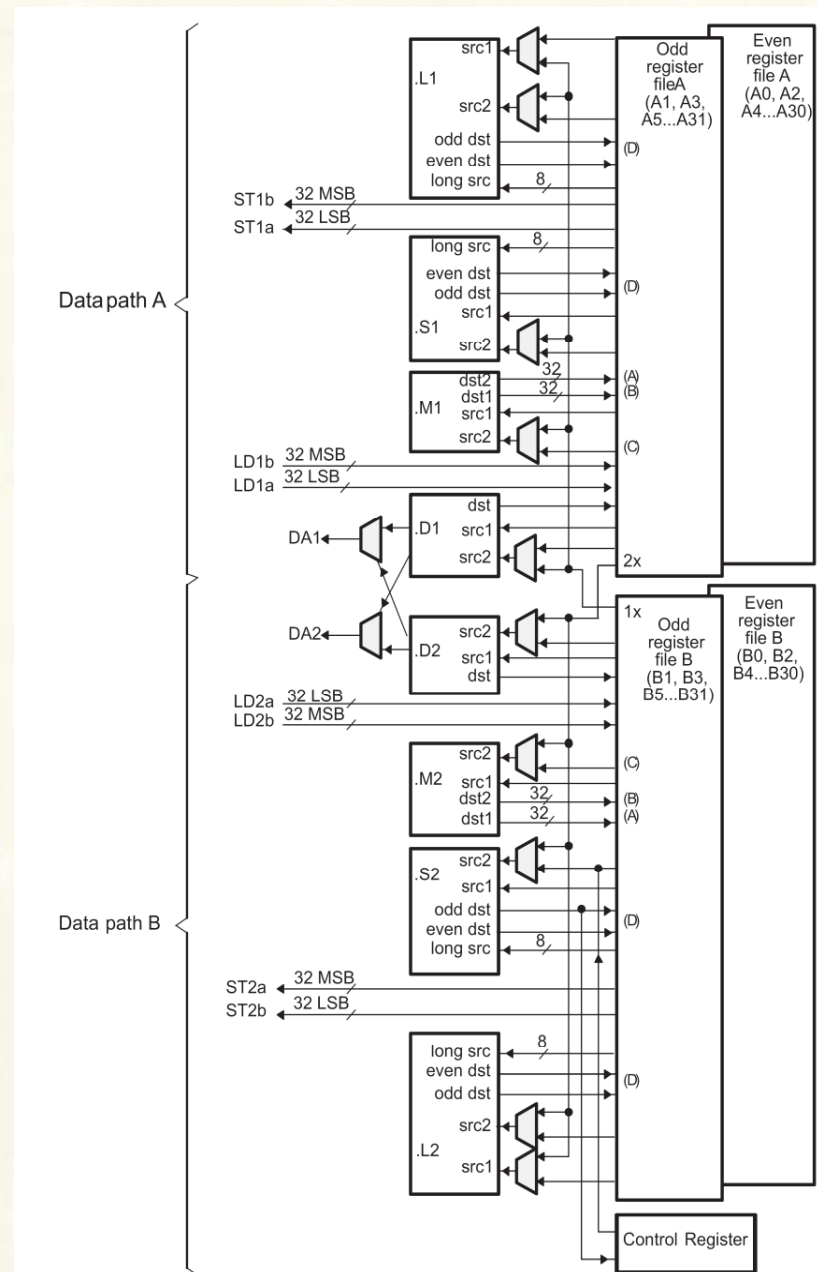
RPTZ A, #49	; Čítač opakování nastaven na 50 cyklů
MAC *AR2+0%,*AR3+0%,A;	Násobení a sčítání s kruhovým adresováním
STH A,*AR2	; Uložení výsledku na pozici nejstaršího vzorku
PORTW *AR2, PA0	; Zápis výsledku do D/A převodníku
BD FIR	; Zpožděný skok na začátek programu FIR
PORTR PA1,*AR2+0%	; Uložení nového vzorku a nastavení ukazatele
	; na nejstarší vzorek

COEF:

.word B0,B1,B2,B3,B4, atd. ; Definice koeficientů X filtru

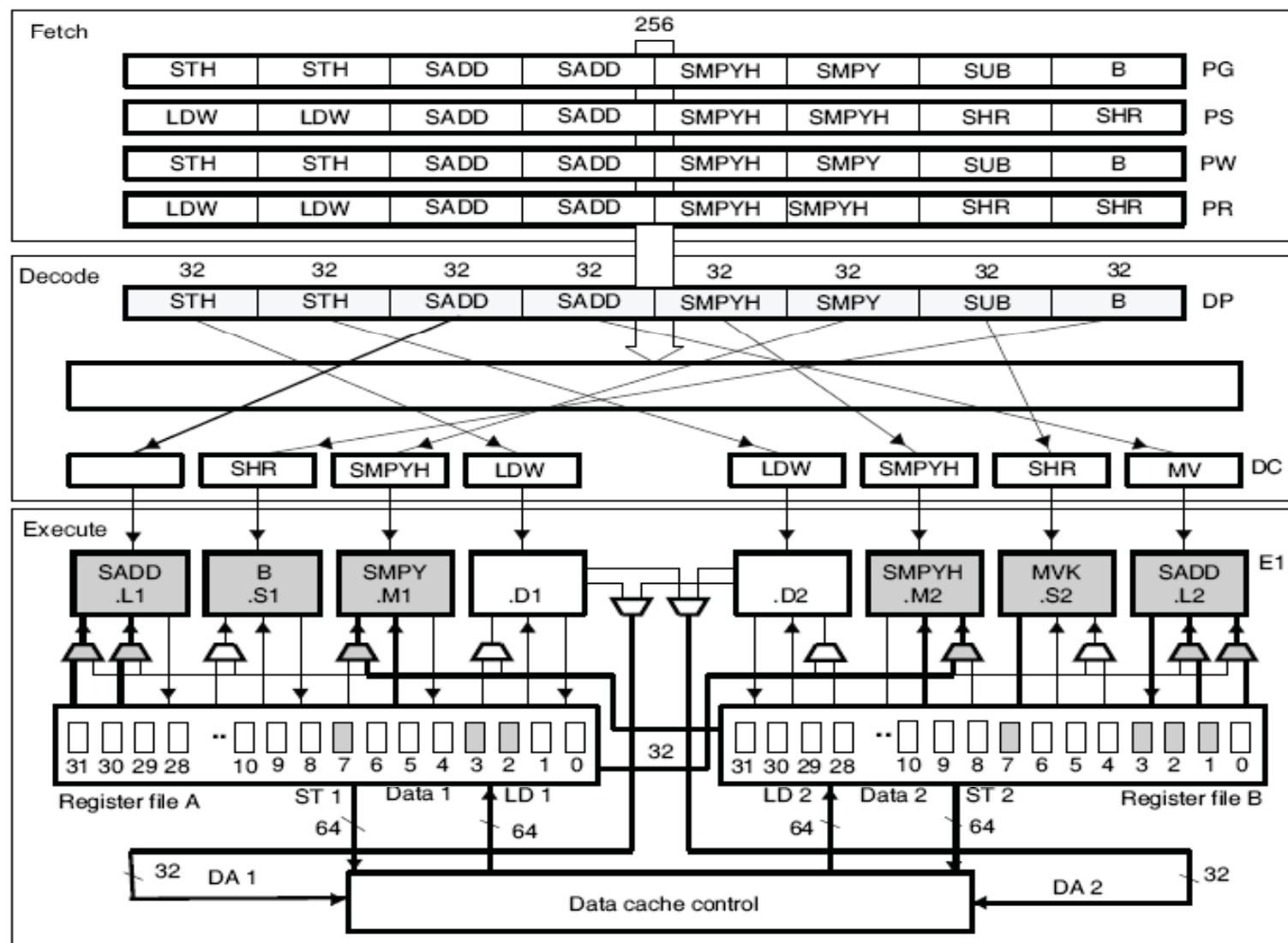
Signálové procesory se strukturou VLIW

- ❖ **Sdružená instrukce** u běžného signálového μP vyvolá současnou činnost MAC, ALU, Shifter, generátorů adres a AJ v oblasti čítače instrukcí.
- ❖ **VLIW μP** čtou 256 nebo 128 bitové instrukční slovo obsahující několik **instrukcí** určených pro jednotlivé aritmetické jednotky. Zpracování je paralelní nebo sekvenční.
- ❖ U TMS320C6xxx (TI, 1997) je to 8 32-bitových instrukcí určených pro dvě násobičky a šest dost podobných ALU, tím započal vývoj v oblasti
 - **Paralelní programování**
 - Programování s instrukcemi, jejichž výsledek je k dispozici až po několika strojových cyklech.

ZVYŠOVÁNÍ VÝPOČETNÍHO VÝKONU PROCESORŮ

- o Procesory z řady TMS320C62xx a 64xx využívají 7 fázový pipeline a skrytě 11 fázový

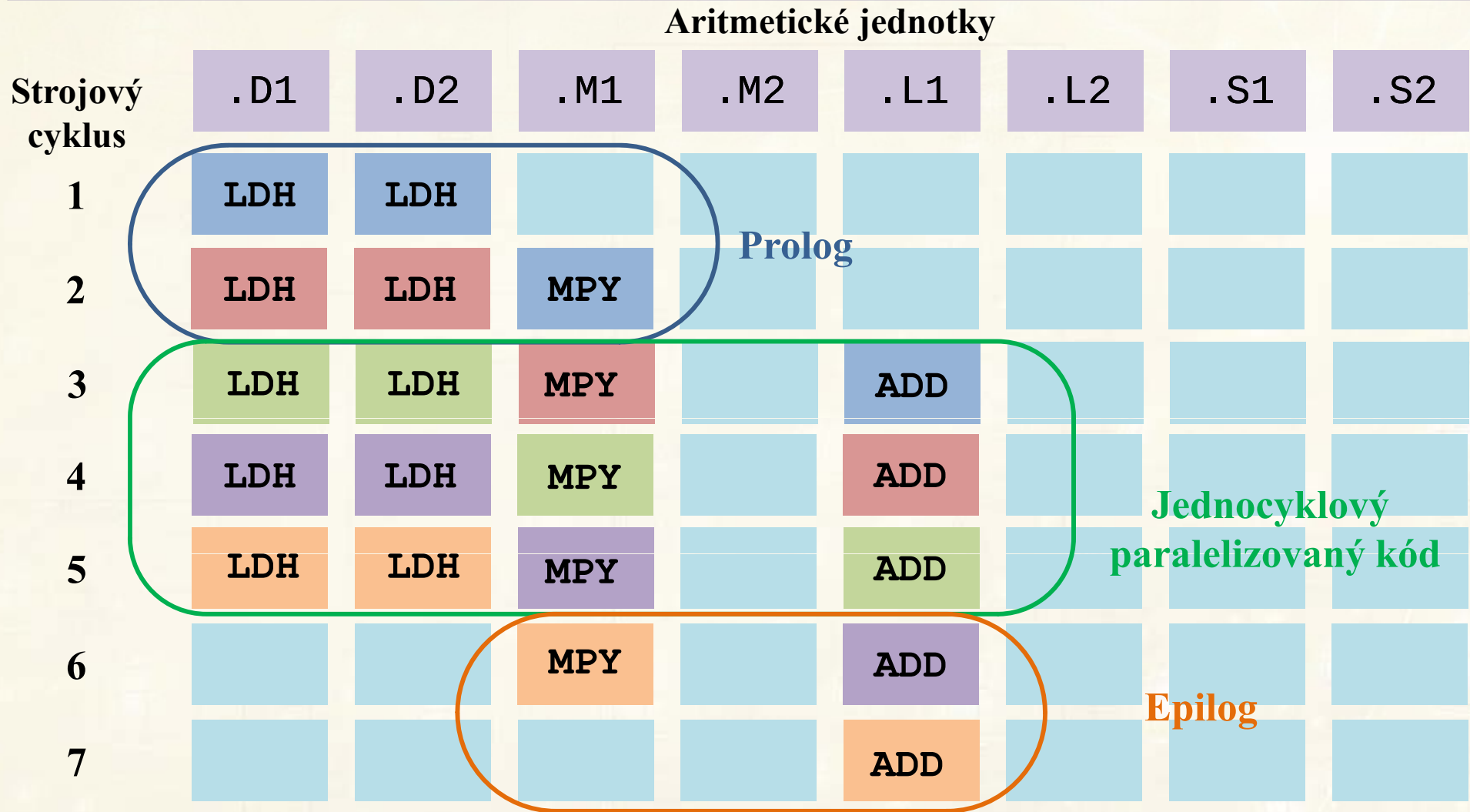

SEKVENČNÍ PROGRAM S ČÁSTEČNOU PARALELIZACÍ

Aritmetické jednotky

Strojový cyklus	. D1	. D2	. M1	. M2	. L1	. L2	. S1	. S2
1	LDH	LDH						
2			MPY					
3					ADD			
4	LDH	LDH						
5			MPY					
6					ADD			
7	LDH	LDH						
8			MPY					
9					ADD			

POSTUPNÁ PARALELIZACE PROGRAMU – PIPELINING CODE

Paralelizace (pipeline instrukcí) vyžaduje k vykonání 1/2 strojových cyklů!

PARALELNÍ PROGRAMOVÁNÍ NA PROCESORECH VLIW

Ukázka postupné paralelizace (tzv. Prolog) a výkonné fáze programu (filtru FIR) na procesoru se strukturou VLIW. Sériové řešení 640 cyklů, uvedené 28.

```
c0:      ldw  .D1  *A4++,A5
||      ldw  .D2  *B4++,B5

c1:      ldw  .D1  *A4++,A5
||      ldw  .D2  *B4++,B5
|| [B0] sub  .S2  B0,1,B0
```

```
c2_3_4:  ldw  .D1  *A4++,A5
||      ldw  .D2  *B4++,B5
|| [B0] sub  .S2  B0,1,B0
|| [B0] B    .S1  loop
```

.
.
.

```
c5_6:    ldw  .D1  *A4++,A5
||      ldw  .D2  *B4++,B5
|| [B0] sub  .S2  B0,1,B0
|| [B0] B    .S1  loop
||      mpy  .M1x A5,B5,A6
||      mpyh .M2x A5,B5,B6
```

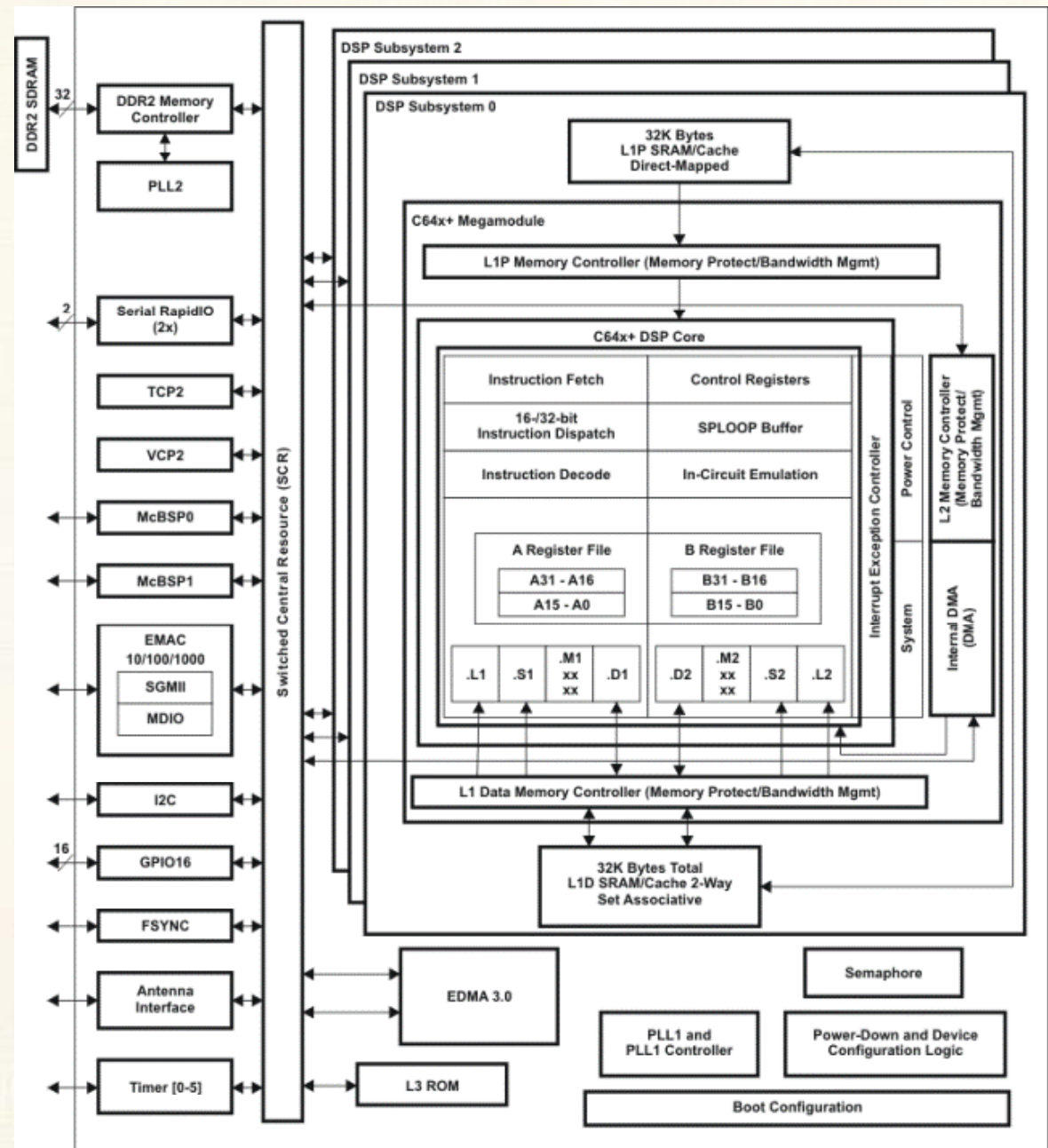
*** Single-Cycle Loop

```
loop:    ldw  .D1  *A4++A5
||      ldw  .D2  *B4++,B5
|| [B0] sub  .S2  B0,1,B0
|| [B0] B    .S1  loop
||      mpy  .M1x A5,B5,A6
||      mpyh .M2x A5,B5,B6
||      add  .L1  A7,A6,A7
||      add  .L2  B7,B6,B7
```

VLIW SIGNÁLOVÉ MIKROPROCESORY S NĚKOLIK JÁDRY

Donedávna nejvýkonnějším signálovým procesorem je procesor TMS 320C6474.

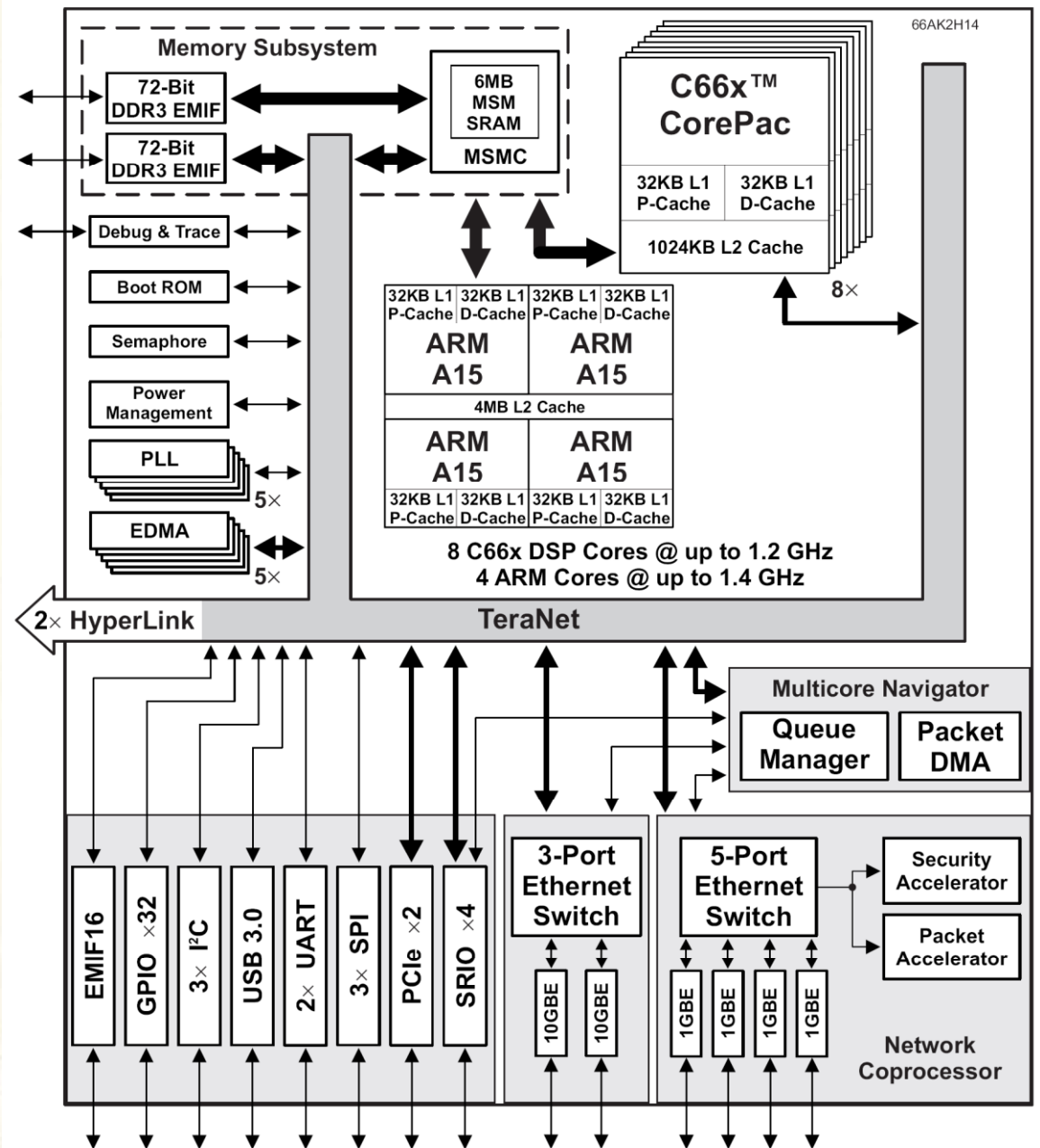
- o Tři jádra VLIW řady 64xx
- o Výkon 28400 MIPS/Core při 1,2 GHz
- o Modifikované násobičky M1 a M2, které v jednom strojovém cyklu vypočtou jeden součin 32x32bitů, dva součiny 16x32, čtyři součiny 16x16 nebo 8x8 se sčítáním/odčítáním včetně jednoho komplexního násobení.
- o Řada rozhraní jako I²C, 100Mb/s McBSP0, kontrolér Ethernet a rozhraním pro DDR2, atd.

VLIW SIGNÁLOVÉ MIKROPROCESORY S NĚKOLIKA JÁDRY + ARM

Nyní nejvýkonnějším signálovým procesorem je procesor TMS 320C66x plus 4xARM

- o 8 jader VLIW řady 66x
- o Výkon 38400 MIPS/Core při 1,2 GHz
- o Modifikované násobičky M1 a M2, které v jednom strojovém cyklu vypočtou jeden součin 32x32bitů, dva součiny 16x32, čtyři součiny 16x16 nebo 8x8 se sčítáním/odčítáním včetně jednoho komplexního násobení.
- o Doba instrukce 0,87ns

Copyright © 2016, Texas Instruments Incorporated

Vývoj programů

Použití daného programovacího jazyka závisí na

- ❖ Složitosti vyvíjené aplikace
- ❖ Architektuře a podpoře interních periférií vývojovým prostředím
- ❖ Na výkonu procesoru

Program pro mikropočítač můžeme vytvářet ve:

- ❖ **Strojovém kódu** – tj. v kódech instrukcí daného procesoru
- ❖ **Jazyce symbolických adres** – tj. v mnemonickém zápisu instrukcí daného procesoru
- ❖ **Jazyce symbolických adres s aritmetickou knihovnou**
- ❖ **Jazyce C**
- ❖ **Vyšších jazycích**
 - o **Kompilované**
 - o **Interpretované**

VÝVOJ PROGRAMŮ – MOŽNOSTI ZÁPISU PROGRAMU

Registers

Register	Value
R0	0x080005BF
R1	0x20000468
R2	0x00000000
R3	0x080007FD
R4	0x08000844
R5	0x08000844
R6	0x00000000
R7	0x00000000
R8	0x00000000
R9	0x00000000
R10	0x00000000
R11	0x00000000
R12	0x00000000
R13 (SP)	0x20000468
R14 (LR)	0x000007E5
R15 (PC)	0x080005BE
xPSR	0x61000000

Disassembly

```

47:      else clearbit(GPIOA->ODR, 9);
0x080004D8 485F      LDR        r0,[pc,#380] ; @0x08000658
0x080004DA 6940      LDR        r0,[r0,#0x14]
0x080004DC F4207000  BIC        r0,r0,#0x200
0x080004E0 495D      LDR        r1,[pc,#372] ; @0x08000658
0x080004E2 6148      STR        r0,[r1,#0x14]
48:      posloupnost+=posloupnost;
0x080004E4 4862      LDR        r0,[pc,#392] ; @0x08000670
0x080004E6 6800      LDR        r0,[r0,#0x00]
0x080004E8 0040      LSLS      r0,r0,#1
0x080004EA 4961      LDR        r1,[pc,#388] ; @0x08000670
0x080004EC 6008      STR        r0,[r1,#0x00]
49:      setbit(GPIOA->ODR, 8);
0x080004EE 4862      LDR        r0,[pc,#392] ; @0x08000670
0x080004F0 6800      LDR        r0,[r0,#0x00]
0x080004F2 0040      LSLS      r0,r0,#1
0x080004F4 4961      LDR        r1,[pc,#388] ; @0x08000670
0x080004F6 6008      STR        r0,[r1,#0x00]
50:      clearbit(GPIOA->ODR, 8);
0x080004F8 4862      LDR        r0,[pc,#392] ; @0x08000670
0x080004FA 6800      LDR        r0,[r0,#0x00]
0x080004FC 0040      LSLS      r0,r0,#1
0x080004FE 4961      LDR        r1,[pc,#388] ; @0x08000670
0x08000500 6008      STR        r0,[r1,#0x00]
51:      clearbit(GPIOB->ODR, 5);
0x08000502 4862      LDR        r0,[pc,#392] ; @0x08000670
0x08000504 6800      LDR        r0,[r0,#0x00]
0x08000506 0040      LSLS      r0,r0,#1
0x08000508 4961      LDR        r1,[pc,#388] ; @0x08000670
0x0800050A 6008      STR        r0,[r1,#0x00]
52:      setbit(GPIOB->ODR, 5);
0x0800050C 4862      LDR        r0,[pc,#392] ; @0x08000670
0x0800050E 6800      LDR        r0,[r0,#0x00]
0x08000510 0040      LSLS      r0,r0,#1
0x08000512 4961      LDR        r1,[pc,#388] ; @0x08000670
0x08000514 6008      STR        r0,[r1,#0x00]
53:      clearbit(GPIOB->ODR, 5);
0x08000516 4862      LDR        r0,[pc,#392] ; @0x08000670
0x08000518 6800      LDR        r0,[r0,#0x00]
0x0800051A 0040      LSLS      r0,r0,#1
0x0800051C 4961      LDR        r1,[pc,#388] ; @0x08000670
0x0800051E 6008      STR        r0,[r1,#0x00]
54:

```

GPIOA

Property	Value
MODER	0
OTYPER	0
OSPEEDR	0
PUPDR	0
IDR	0
ODR	0
BSRR	0
LCKR	0
AFRL	0
AFRH	0

Blinky.c

```

42      disp=(disp+1)&0x03;
43      posloupnost=~znaky[cas[disp]]<<8|ktera_LED[disp];
44      if (disp==2) posloupnost&=~0x8000; // Desetinna tecka
45      for (j=0; j<16; j++) // Odeslani posloupnosti
46      {
47          if ((posloupnost&0x8000)!=0) setbit(GPIOA->ODR, 9);
48          else clearbit(GPIOA->ODR, 9);
49          posloupnost+=posloupnost;
50          setbit(GPIOA->ODR, 8);
51          clearbit(GPIOA->ODR, 8);}
52      clearbit(GPIOB->ODR, 5);
53      setbit(GPIOB->ODR, 5);
54      clearbit(GPIOB->ODR, 5);

```

Command

```

Setup(); // Setup for Running

```

Memory 1

Address	Value
0x20000000	3F 00 00 00 06 00 00 00 5B 00 00 00 4F 00 00 00 66 00 00 00 6D 00 00 00
0x20000018	7D 00 00 00 07 00 00 00 7F 00 00 00 6F 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00
0x20000030	00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 04 00 00 00 02 00 00 00

Simulation

t1: 0.00019042 sec L:47 C:17 CAP NUM SCRL OVR R/W

CES 13:04
CSQ 26. 9. 2022

Strojový kód

Assembler -
Memonické označení
instrukce

Jazyk C

- ❖ **Strojový kód** – dnes se nepoužívá. Vložení instrukce vede k přeadresování návěstí a podprogramů.
 - Umožňuje plně využít možností instrukčního souboru.
 - Realizace je nesmírně zdlouhavá, možnost řady chyb.
 - Se strojovým kódem se setkáme hlavně při **podezření na chybu překladače** nebo jinak těžko vysvětlitelnou chybu.
- ❖ **Jazyk symbolických adres (JSA)** – zápis programu v **mnemonických označeních jednotlivých** instrukcí s odkazy na symbolické adresy (návěstí), konstanty, proměnné, atd.
 - Používá se - knihovní funkce jazyka C a ovladače.
 - K části programu - neefektivně realizovatelného ve vyšším jazyce, k obsluze nové periferie nepodporované vývojovým prostředím.
 - V případech nezbytné kontroly časového zpoždění.
 - **Umožňuje nejefektivnější řešení dané úlohy v závislosti svých instrukcí, nápaditosti a znalostí programátora.**

❖ Jazyk symbolických adres s aritmetickou knihovnou

- Využíval se pro složitější operace v době, kdy nebyly k dispozici překladače vyššího jazyka pro mikropočítače.
- Knihovna obsahovala **podprogramy** s definovaným **vstupem a výstupem** operandů v jednotlivých registrech.
- **Stejně jsou řešeny funkce a operace ve vyšších jazycích. Operandy jsou uloženy do registrů a následně je zavolán příslušný podprogram.**

❖ Jazyk C – je využíván k realizaci **složitých programů** pro jednočipové, signálové a částečně i PC procesory.

- Zdrojový kód je **přenositelný** i na jiné typy procesorů. Pro každý procesor **musí být přeložen do strojového kódu.**
- Vývoj je **podstatně rychlejší a bezpečnější**, než v JSA. Nelze v něm dosáhnout **efektivní realizace** některých operací podporovaných **instrukčním souborem procesoru. Neumožňuje** realizaci **riskantních operací** jako v JSA.

- Je-li napsán dobře, je délka strojového kódu větší, ale **srovnatelná** s velikostí kódu JSA.
- Obtížně realizovatelné operace v jazyce C nebo neefektivně kompilované mohou být do jazyka C vloženy ve formě assembleru (JSA). Pozor na případný **přenos programu na jiný procesor** (instrukční soubor, Big a Little endian).

Přenositelnost jazyka C

- Program bez odkazů na konkrétní registry nebo podprogramy v assembleru $\Rightarrow$ bezproblémová kompilace na jiný procesor.
- Odkazy na registry nebo assembler musí být předělány pro nový typ procesoru. Po překladu zdrojového kódu bude strojový kód pro nový procesor funkční.
- Odlišná architektura nového procesoru může vést na **strojový kód nevyužívající jeho efektivnější instrukce**.
- Příklad: $y=x+x$ nebo $y=2*x$ nebo $y=x<<1$.
Překladač nemusí přeložit přesně Váš zápis.

Překladač jazyka C nekontroluje, zda byla nadefinovaná špatná velikost pole, odkaz na nedefinovaný prvek pole nebo na nevyužívané paměťové místo, atd. Příklad dvou zápisů

`unsigned char pole[15];`

`pole[20]=25;` - identifikován jako chybný

`alfa=26; pole[alfa-7]=36;` - není a nemůže být označen jako chybný

- Proto někdy bývá označován jako jazyk **nebezpečný**.

VÝVOJ PROGRAMŮ – MOŽNOSTI ZÁPISU PROGRAMU

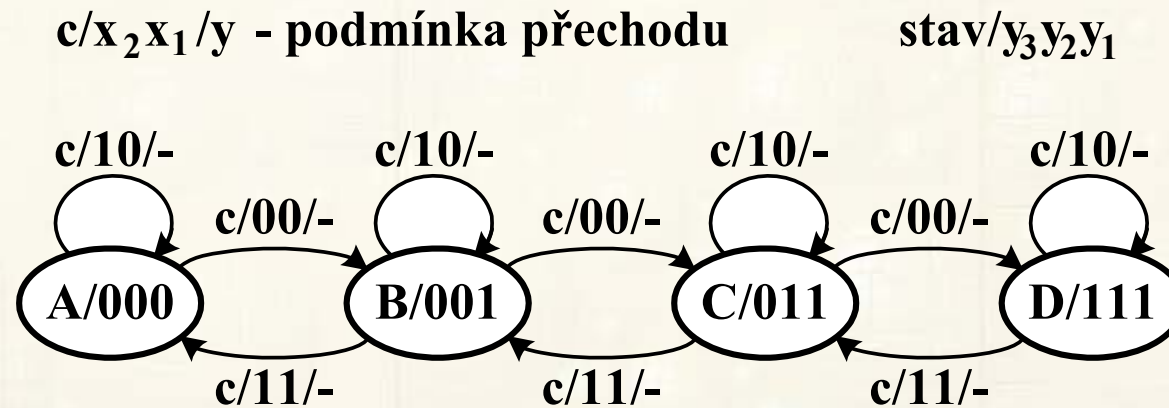
- ❖ **Vyšší a interpretované jazyky** – univerzálně nebo aplikačně orientované jazyky umožňující realizaci úlohy nebo problému.
- ❖ **Kompilované** – C, C++, Pascal, Basic, atd., $\Rightarrow$ výsledkem je **strojový kód** naprogramovaný **do paměti s paralelním přístupem**. Zpracování je rychlejší, než jazyk interpretovaný.
- ❖ **Interpretované** – BASIC (zdrojový zápis), Java, PLC, (přeložené do **mezikódu (nikoliv strojového)**). Kompilovaný **aplikační program (interpret)** interpretuje **uživatelský program** na platformě daného procesoru. $\Rightarrow$ Interpretovaný program je pomalejší a může být uložen v paměti RAM, EEPROM, sériové Flash nebo zálohované RAM. **Program nemusí** být uložen v paměti s paralelním přístupem $\Rightarrow$ postupně čten a realizován interpretem.
 - Využití těchto jazyků má kořeny v multiplatformní přenositelnosti (Java)

- ❖ Dělení programů podle použití a způsobu zpracování
 - **Jednoprůchodové**
 - **Víceprůchodové**
 - **Rekurzivní** – nevhodný pro procesory s omezenou nebo malou kapacitou zásobníku.
- ❖ Programy pro PC
 - **Jednovláknové**
 - **Vícevláknové**
- ❖ Dělení podle reakce a rychlosti zpracování události
 - **Programování v reálném čase** – ČZS. **Jednočipové procesory** – jednotky kHz. **Signálové procesory** - desítky kHz. **VLIV** - až jednotky MHz. Vyšší pásmo – **běžné a DSP programovatelné obvody** – desítky a stovky MHz.
 - **Událostní programování**

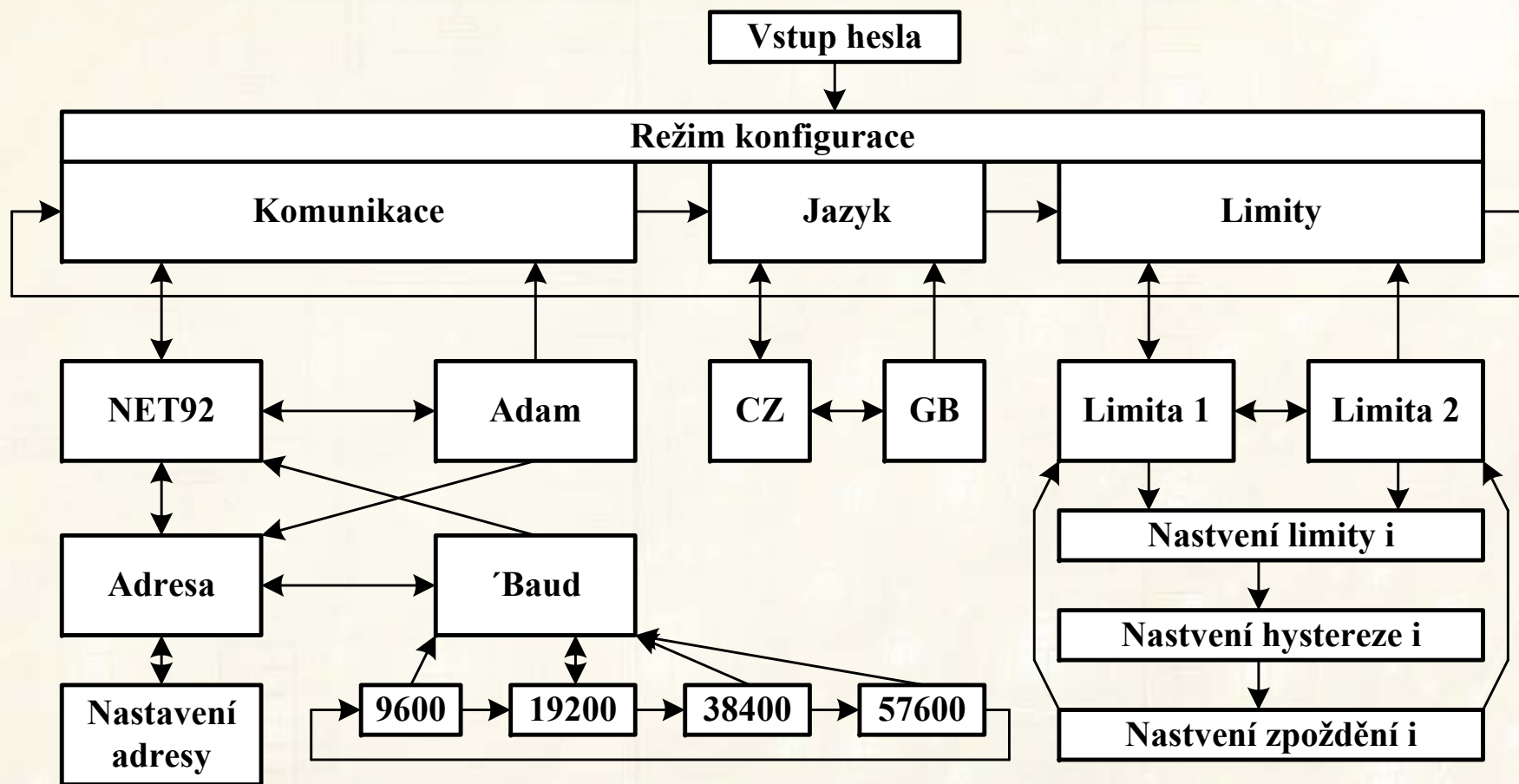
Rozdíl mezi událostním a programováním v reálném čase?

❖ Dělení programů podle podobnosti

- **Stavové programování** – chování podobné **stavovému automatu**. Možné využít místo **RTOS** k realizaci dvou a více procesů, které běží současně (měření a řízení technologického procesu, měření a obsluha stromového konfiguračního menu, atd., příjem a zpracování komunikačních protokolů s proměnnou délkou).

STAVOVÉ PROGRAMOVÁNÍ – PŘÍKLAD KONFIGURAČNÍHO MENU

→ Přechod ovlivněný klávesnicí

STAVOVÉ PROGRAMOVÁNÍ - PŘÍKLAD

```
//Převod hodnoty Tx_data na posloupnost bitů sériového přenosu UART
If (Data_platna == true)
{
    vysli(0);          // vyslání start bitu
    for (i=0; i<8; i++)
    {
        if(Tx_data&0x01)!=0) vysli(1); else vysli(0);
        Tx_data=Tx_data>>1;
    }
    vysli(1); }        // vyslání stop bitu

//Realizace pomocí stavového řešení (řešení nejsou identická)
switch(Tx_State_var)
{
    CASE 0:            // čekání na nová data
    if (Data_platna == true) Tx_State_var = 1; break;
    CASE 1:            // vyslání start bitu, nulování počítadla
    vysli(0); Tx_State_var = 2; pocitadlo = 0; break;
    CASE 2:            // vysílání bitů 0-7
    if ((Tx_data & (1<<pocitadlo)) == 0) vysli(0);
    else vysli(1); pocitadlo++;
    if (pocitadlo == 8) Tx_State_var = 3; break;
    CASE 3:            // vyslání stopbitu
    vysli(1); Tx_State_var = 0
}
}
```


VÝVOJ PROGRAMŮ – MODULÁRNÍ PROGRAMOVÁNÍ

- ❖ Jednodušší a přehlednější vytváření rozsáhlých programů
- ❖ Nezbytné v případě **týmového vytváření programu**.
- ❖ Snazší ladění a úpravy podprogramů, možnost jejich násobného použití a snadného začlenění do programových knihoven.
- ❖ Důležité je správné definování vstupů a výstupů daného modulu (podprogramu), předávání parametrů mezi moduly.
- ❖ Odladěné a ověřené moduly lze spojit do výsledného i velmi rozsáhlého programu nebo začlenit do knihoven.
- ❖ Na stejném principu se vytváří programy v jazyce C, kde **proměnné jsou z datové paměti přeneseny do registrů** a následně jsou volány standardní knihovní moduly (podprogramy).
- ❖ Část parametrů se může předávat v **registrech** a zbývající parametry se přenáší přes **zásobník** nebo **paměťové umístění**.
- ❖ Při modulární tvorbě programu jsou větší nároky na **velikost zásobníku** ⇒ postupně je voláno **velké množství podprogramů**. Je-li zásobník součástí vnitřní paměti procesoru (omezená kapacita), může nás tento postup dostat do **potíží**.